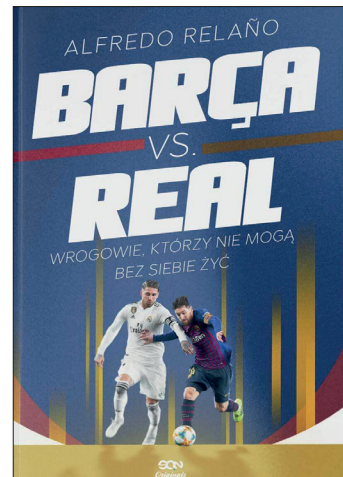

Bartłomiej Najtkowski
(Poznań)
<https://orcid.org/0000-0002-7606-361X>

MADRIDISTA O HISTORII RYWALIZACJI BARCELONY Z REALEM

Alfredo Relaño, Barça vs. Real. Wrogowie, którzy nie mogą bez siebie żyć, tłum. B. Barbara Bardadyn, Wydawnictwo Sine Qua Non, Kraków 2023, ss. 488

W 2023 roku, nakładem Wydawnictwa Sine Qua Non, ukazało się drugie wydanie książki cenionego madryckiego dziennikarza Alfredo Relaño pt: „Barça vs. Real. Wrogowie, którzy nie mogą bez siebie żyć”. El Clásico cieszy się teraz w Polsce szczególnym zainteresowaniem z powodu gry Roberta Lewandowskiego w Barcelonie. Klasyków jest też kilka: w Superpucharze Hiszpanii, Pucharze Króla i La Liga. To dobry czas na ponowną publikację tej książki.

SOJUSZ BARÇA–REAL

Jeśli chodzi o nowe wątki, można być jednak nieco rozczarowanym. W nowym wydaniu dopisano wprawdzie dodatkowy rozdział. Zatytuowany „Zaskakujący okres spokoju”, na trzech stronach opisuje przyjazne stosunki prezesów Barcelony i Realu: Joana Laporty i Florentino Péreza, będące rezultatem ich wspólnej walki z Javierem Tebasem, szefem La Liga, w sprawie Superligi. Relaño zaznacza, że Pérez wyciągnął pomocną dłoń do Barcy (potrafi to uargumentować). Temat potraktowany jest jednak wzmiankowo (s. 442-444).

SPRAWA NEGREIRY TYLKO WSPOMNIANA

Książkę otwiera wprowadzenie Jakuba Kręcidły, komentatora Canal+ Sport i publicyisty portalu Weszło, który wyjaśnia istotę *caso Negreira* – wieloletniego opłacania przez władze klubu wiceszefa Komisji Sędziów w zamian za raporty analizujące styl sędziowania. Omawia także umowę z funduszem CVC, która, tak jak Superliga, połączyła Barcelonę i Real (s. 7-12).

Wprowadzenie uzupełnia narrację Relaño, jednak poruszane w nim wątki nie wyczerpią ciekawości wymagającego, zorientowanego czytelnika. Dla kibiców nieśledzących sprawy na bieżąco mogą być to jednak cenne wyjaśnienia.

Książka składa się z 46 rozdziałów, zwykle dość krótkich. Autor prowadzi nas od początku istnienia obu klubów aż do czasów współczesnych. Na początku zdradza, co łączy go z Barceloną i jak uległ fascynacji temu klubowi, poznając historie Zoltána Czibora czy Ladislao Kubali (s. 13-14).

KATALOŃCZYK, KTÓRY STWORZYŁ REAL I FUTBOL W HISZPANII

Relaño ciekawie opisuje, jak Real Madryt z dystansem odnosił się do swojego założyciela Katalończyka Carlosa Padrosa, który podczas wojny ukrywał się w polskiej ambasadzie. Padrós był również ważnym organizatorem hiszpańskiego futbolu w ogóle. Nie jest to wiedza powszechna, zwłaszcza dla kibiców Realu, zważywszy na marginalizację tej postaci w historycznych relacjach. Barcelona natomiast docenia zasługi Szwajcara Hansa (Joana) Gampera, który założył klub w 1899 roku (s. 18-21).

SĘDZIOWANIE PRZECIWKO BARCELONIE

Relaño nie unika również trudnych tematów, takich jak sędziowanie José Ángela Berraondo, który miał skrzywdzić Barcelonę na początku rywalizacji tych drużyn. Autor nie chce jednak rozstrzygać tej kwestii, mając na względzie brak możliwości weryfikacji faktów.

POCZĄTEK UPOLITYCZNIENIA

Autor ukazuje również relacje Realu z królem Alfonssem XIII. Naświetla zwłaszcza okoliczności, w jakich Real otrzymał tytuł królewski. Barcelona z kolei pierwszy raz zmanifestowała „katalońskie niezadowolenie”, gdy oddawała hołd nacjonalistycznemu chórowi i jej kibice wygwizdali hymn Hiszpanii na Les Corts (1925, s. 40-48).

PRZECHWYTYWANIE PIŁKARZY – HISTORIE KUBALI I DI STÉFANO

W książce znajdziemy też inne wątki polityczne. Należą do nich okoliczności śmierci Josepa Sunyola, prezesa Barcy z czasów wojny domowej w Hiszpanii, czy kulisy meczu przegranego przez Barcelonę 11:1 w ramach Pucharu Generalísimo. Szczególnie interesujące są również okoliczności transferów Luisa Molownyego, Josepa Samitera, Ladislao Kubali (s. 106-117) i Alfredo Di Stéfano, ukazujące proces wzajemnego przechwytywania piłkarzy przez władze obu klubów.

KONTROWERSYJNE RZĄDY

Relaño opisuje również postać dawnego przewodniczącego Komitetu Sędziów José Plazy Pedraza, który sprawował absolutny nadzór nad arbitrami, oraz Ángela Marii Villara, byłego prezesa Hiszpańskiej Federacji Piłkarskiej. Szczególnie dużo miejsca poświęcił w tym kontekście *villarato* (s. 371-382), czyli domniemanemu faworyzowaniu FC Barcelony w okresie jego mandatu.

BARWNA POSTAĆ GAMPERA

Z relacji Relaño dowiadujemy się również, jak groteskową postacią był byłby prezes Barcelony Joan Gaspart. Autor opisuje, jak bardzo przeżywał on mecze i ile razy puszczano hymn Barcy po triumfie Katalończyków na Santiago Bernabéu w Madrycie po zwycięskim finale Pucharu Króla (s. 334-338). Gaspart najwyraźniej musiał też często chodzić do toalety w czasie meczów (Relaño przytacza sugestywną anegdotę z tym związaną, s. 339-342).

K.O. W EL CLÁSICO

Czytając książkę Relaño, można odnieść wrażenie, że wszystko, co obecnie obserwujemy w piłce nożnej, już się kiedyś wydarzyło. W poprzednim sezonie La Liga hiszpańskim futbolem wstrząsnęła sprawa pobicia pomocnika Villarrealu Alexa Baeny przez Fede Valverde z Realu Madryt. Tymczasem Relaño opisuje podobną sytuację z dawniejszych czasów – scysję z udziałem Ladislao Kubali i Joaquina Olivy. Ówczesna prasa opisująca to zdarzenia używała terminologii znanej z boks – K.O. (nokaut). Po bójce obaj piłkarze mieli być zawieszeni na cztery mecze, co bardziej zaszkodziłoby Barcelonie. Oliva był bowiem obrońcą, a Kubala – kluczowym graczem ofensywnym. Ostatecznie Barcelona mogła li-

czyć na Węgry już w kolejnym meczu, a zawdzięczała to w dużej mierze notablowi uprzednio związanemu z... Espanyolem, czyli rywalem zza miedzy (s. 118-120). Ta sprawa pokazuje, jak bardzo zagmatwany był i nadal jest hiszpański futbol.

HELENIO HERRERA I UCIECZKA PRZED KIBICAMI WŁASNEJ DRUŻYNY

Relaño opowiada również o losach słynnego argentyńskiego trenera Helenio Herrery. Dowiadujemy się, dlaczego mimo sukcesów w Barcelonie zdarzało się, że musiał salwować się ucieczką przed kibicami tego klubu. Podczas jednej takiej ucieczki znalazł się nagle w hotelu, w którym nocowali piłkarze.... Realu Madryt. „Winą” Herrery było to, że nie potrafił przerwać hegemonii Realu Madryt w Pucharze Europy, a drużyna „Królewskich” chciała sprowadzić go do siebie (s. 149-155).

FLORENTINO PÉREZ I SZACHOWANIE BARCELONY

Kolejnym interesującym wątkiem są misterne rozgrywki Florentina Péreza, które przed laty umożliwiły mu zostanie prezesem tego klubu. Kluczowa w tej sprawie okazała się postać byłego piłkarza Barcy Portugalczyka Luisa Figo. Ówczesny prezes Barcelony Josep Lluís Núñez nie rozpieszczał gwiazd Barcelony. Figo głośno o tym mówił, zwłaszcza w kontekście zarobków, które go nie satysfakcjonowały. Wykorzystał to Perez, biznesmen z branży budowlanej. Startując w wyborach na prezesa Realu, starał się przekonać Portugalczyka do przenosin do Madrytu. To się udało. Pérez wygrał wybory, a Figo został piłkarzem „Królewskich”. Relaño szczegółowo opisuje kulisy tej burzliwej sprawy. Dowiadujemy się też, że gdyby do tego transferu nie doszło, Figo musiałby zapłacić 5 mld peset odszkodowania Perezowi, który w ten sposób wyposażył się w narzędzie nacisku na otoczenie portugalskiego piłkarza (s. 343-359).

Książka Alfredo Relaño to rzetelna publikacja ukazująca historyczną rywalizację Realu Madryt z FC Barceloną. Poznajemy jej losy w różnych realiach, w okresie dyktatur i demokracji. Jak już zaznaczono, niespecjalnie obszerne poszerzenie nowego wydania pozostawia niedosyt – szczegółowy opis rywalizacji *de facto* kończy się na erze Guardiola-Mourinho i Messi-Ronaldo. Przy tym w niektórych momentach da się wyczuć wyraźnie promadryckie sympatie autora.